

FP6 korak po korak

Što je FP6?

Šesti okvirni program (eng. **Sixth Framework Programme**, kratica: **FP6**) glavni je program Europske unije za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti*.

Program predstavlja okvir za aktivnosti na EU razini na području znanosti, istraživanja i inovacija. Utemeljen na Ugovoru od osnivanja Europske unije, Okvirni je program vođen dvama strateškim ciljevima: osnažiti znanstvenu i tehnološku bazu europske industrije i povećati njezinu međunarodnu konkurentnost, istodobno promičući istraživačke aktivnosti koje podupiru druge politike Europske unije.

Ovi strateški ciljevi namjeravaju se ostvariti kroz interno europsko tržište za znanost i tehnologiju, odnosno stvaranjem Europskog istraživačkog prostora (**European Research Area**, eng. Kratica: **ERA**), koji će omogućiti bolje iskorištavanje postojećih istraživačkih kapaciteta i napora uloženi u istraživanje i razvoj u Europi.

Time Europska unija namjerava održati konkurentnost i povećati razinu svojeg gospodarskog i tehnološkog razvitka, te dostići SAD i Japan u tehnologijama u kojima za njima zaostaje.

- *Demonstracijske aktivnosti namijenjene su ispitivanju provedivosti novih tehnologija od potencijalne gospodarske koristi, ali koje se ne mogu izravno komercijalizirati.*

Struktura FP6 programa

Struktura FP6 programa podijeljena je u slijedeće četiri cjeline:

- 1) **Tematski prioriteti** – definirani su vodeći računa o razvojnim potrebama europskog društva i gospodarstva, te o nužnosti da se istraživanjem i razvojem tehnologija pridonese rješavanju problema s kojima se Europa i svijet susreće; prioriteti su određeni u raspravama u nacionalnim parlamentima, te usvojeni u Europskom parlamentu; ukupno je za istraživanje u sklopu sedam ključnih prioriteta izdvojeno **11,3 milijardi EUR**; ključni prioriteti FP6 su slijedeći:
  - Znanost o životu, genomika i biotehnologija u službi zdravlja (2,3 mlrd. EUR)
  - Tehnologije informacijskog društva (3,6 mlrd. EUR)
  - Nanotehnologije i nanoznanost, višefunkcijski materijali i novi proizvodni procesi (1,3 mlrd. EUR)
  - Aeronautika i prostor (1,1 mlrd. EUR)
  - Kvaliteta i sigurnost hrane (0,6 mlrd. EUR)
  - Održivi razvoj, globalne promjene i ekosustavi (2,1 mlrd. EUR)
  - Građani i upravljanje u društvu temeljenom na znanju (0,25 mlrd. EUR)
- 2) **Strukturiranje Europskog istraživačkog prostora** – cilj ove cjeline je strukturirati europski istraživački prostor na način da se efikasnije iskorištavaju ljudski potencijali i istraživačka oprema; ovaj dio FP6, za koji je predviđen ukupni proračun od **2,6 milijardi EUR**, usredotočen je na unapređenje i poticanje slijedećih prioriteta:

- Istraživanje i inovacije
  - Ljudski resursi i mobilnost
  - Istraživačke infrastrukture
  - Znanost i društvo
- 3) **Jačanje temelja Europskog istraživačkog prostora** – za ovu je cjelinu rezervirano 320 mil. EUR, a namjena je da potpornim mjerama pomogne koherentnom razvoju istraživačke i inovacijske politike u Europi, i to kroz:
- Koordinacija istraživačkih aktivnosti
  - Razvoj istraživačkih/inovacijskih politika
- 4) **Specifične aktivnosti koje pokrivaju šire područje istraživanja** – cilj ove cjeline je poduprijeti istraživanja u svrhu potpore EU politikama i anticipiranje budućih istraživačkih i tehnoloških potreba, poticati uključivanje malih i srednjih poduzeća u aktivnosti Europske istraživačkog prostora, te podupirati suradnju s trećim zemljama; za ovu cjelinu rezervirano je ukupno **1,3 mlrd. EUR**, te dodatnih **760 mil. EUR** za nenuklearne aktivnosti Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije (JRC).
- Istraživanja u svrhu potpore politikama Europske unije
  - Istraživanja novih znanstvenih i tehnoloških problema i mogućnosti
  - Specifične istraživačke aktivnosti za mala i srednja poduzeća
  - INCO – aktivnosti na području međunarodne suradnje

Priprema FP6 projekta

Opći savjeti

Tko može sudjelovati

Izbor instrumenta

Kreiranje konzorcija

„Horizontalna pitanja“

Opći savjeti

Pažljiva i na vrijeme planirana priprema ne mora jamčiti uspjeh vašeg prijedloga, ali može uštediti vrijeme i energiju potrebnu za „hvatanje“ rokova.

Pripremu možete raditi u 3 koraka:

- a. proučite referentne (FP6) dokumente (link na stranicu) <http://www.cordis.lu/fp6/stepbystep/era.htm#references> kako biste razumjeli ciljeve Okvirnog programa i mogli procijeniti da li ste u mogućnosti doprinijeti ostvarenju tih ciljeva;
- b. proučite odgovarajući „Work Programme“ (i „Call for proposal“ ako je objavljen) kako biste mogli ocijeniti da li je vaše područje rada / interesa prihvatljivo unutar Okvirnog programa, da upoznate vrste instrumenata i evaluacijske kriterije koji će biti korišteni, i temeljem tih informacija odabrati vrstu projekta koji ćete predlagati;

- c. formirajte partnerski odnos s komplementarnim institucijama, skicirajte draft svog prijedloga uključujući osnovne principe ugovornih odnosa, upravljanja projektom i pitanja intelektualnog vlasništva;

Sve ove aktivnosti možete u velikoj mjeri odraditi i prije nego poziv za prijavu projekta bude službeno objavljen.

U tom slučaju, poziv za prijavu i rok za predaju prijedloga biti će samo „trigger“ za finalizaciju detalja i slanje prijedloga.

Tko može sudjelovati

- o Pravni subjekti

Sudionici Okvirnog programa moraju biti pravni subjekti kao što su:

- istraživački instituti
- sveučilišta
- javna i privatna poduzeća

i fizičke osobe (pojedinci).

- o Prihvatljive zemlje

U principu pravni subjekti iz bilo koje zemlje u svijetu mogu sudjelovati u Okvirnom programu. Ipak, različita pravila za sudjelovanje i financiranje vrijede za različite grupe zemalja.

Participant's country of establishment	Participation	Financing
European Union Member States: Austria, Belgium, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxemburg, Malta, Poland, Portugal, Slovenia, Spain, Sweden, The Netherlands, The Slovak Republic, United Kingdom	No restriction	No restriction
Associated Candidate Countries Bulgaria, Romania, Turkey, Croatia	No restriction	No restriction
Iceland, Israel, Liechtenstein, Norway, Switzerland	No restriction	No restriction
International organisations of European interest	No restriction	No restriction
Russia, New Independent States, Mediterranean Countries, Western Balkans, Developing countries	No restriction over and above the minimum consortium composition	No restriction within the limits of the budget available for specific measures in support of international co-operation and international dimension of the thematic priorities.

Third countries having a co-operation agreement Argentina, Australia, Brazil, Canada, China, Chile, India, Japan, Kazakhstan, Russia, South-Africa, Ukraine, USA	No restriction over and above the minimum consortium composition	If Community contribution is necessary and foreseen by the Work Programme (INCO Target countries with no restrictions apart from budget)
Other third countries	If participation is foreseen or if it is necessary for carrying out the project	If Community contribution is foreseen by the Work Programme or if it is essential for carrying out the project
Other international organisations	No restriction over and above the minimum consortium composition	If Community contribution is foreseen in the work programme or if it is essential for carrying out the project

Specifičnosti i izuzeća od općih pravila sadržana su u radnim programima i pozivima za prijavu prijedloga. Posebna pravila se odnose i na Marie Curie Actions – podlinija „Ljudski potencijali i mobilnost“.

Referentni dokumenti na : <http://www.cordis.lu/fp6/stepbystep/who.htm>

Izbor instrumenta

Da bi sudjelovali u Okvirnom programu, istraživači i ostali potencijalni predlagatelji projekata moraju prije svega usvojiti instrumente FP6, tj. razne vrste projekata i aktivnosti koje se u ovom programu provode.

Instrumente ne možete slobodno izabrati jer su unaprijed definirani za svaki poziv.

Da biste mogli prepoznati koji bi instrument bio najprikladniji za vašu ideju potrebno je razumjeti osnovne karakteristike i koncepciju svih raspoloživih instrumenata.

1. Mreže izvrsnosti - Network of Excellence, NoE

- višepartnerski projekti kojima je cilj poticati znanstvenu i tehnološku izvrsnost u određenom istraživačkom području integriranjem kritične mase resursa i znanja na europskoj razini, u svrhu postizanja i održavanja vodeće pozicije u tom području. Znanje i ekspertiza umrežuju se oko zajedničkog programa aktivnosti kojem je cilj osigurati progresivnu i trajnu integraciju istraživačkih kapaciteta projektnih partnera, istodobno promičući spoznaje u području kojim se oni bave. Samo istraživanje, međutim, nije u središtu pozornosti ovog instrumenta, već su to strukturalne promjene usmjerene prema integraciji istraživačkih kapaciteta. Doprinos Europske unije je u obliku bespovratne potpore za integraciju, koja se može kretati od nekoliko milijuna do nekoliko desetina milijuna eura. Potpora se dodjeljuje u godišnjim ratama, ovisno o napretku koji postiže mreža.

2. Integrirani projekti – Integrated Projects, IP

- višepartnerski projekti usmjereni prema ciljanim istraživanjima, čiji je očekivani ishod generiranje novog znanja potrebnog za provođenje tematskih prioriteta. Integrirani projekti najzastupljeniji su instrument u FP6. Oni bi trebali okupljati kritičnu masu resursa te pridonijeti jačanju konkurentnosti Europske unije ili zadovoljavanju potreba europskog društva. Projekti moraju sadržavati istraživačku komponentu, a mogu imati i tehnološku i demonstracijsku komponentu, te element osposobljavanja. Integracija

koju projekti podrazumijevaju može biti različite vrste: vertikalna (npr. vrijednosni lanac od proizvođača znanja do aktera uključenih u tehnološki razvoj i transfer), horizontalna (niz multidisciplinarnih aktivnosti), sektorska (npr. javnog i privatnog sektora, a posebice sveučilišta odnosno istraživačkih instituta i kompanija) ili financijska (javna i privatna sredstva). Europska komisija sufinancira integrirane projekte bespovratnom potporom, kao doprinos za troškove istraživanja ili drugih aktivnosti. Projekti imaju barem tri partnera iz triju različitih država članica ili pridruženih zemalja, od kojih su barem dvije zemlje članice ili pridružene države kandidatkinje za ulazak u EU. U praksi često ima puno više partnera, a vrijednost integriranih aktivnosti može iznositi do nekoliko milijuna eura.

3. Specifični ciljani istraživački ili inovacijski projekti – Specific Targeted Research or Innovation Projects, STREP)

- istraživački projekti kojima je cilj generirati i promicati nove spoznaje (npr. unapređenje postojećih i razvijanje novih proizvoda, procesa i usluga). Ovi projekti podupiru istraživanja, razvojno-tehnološke i demonstracijske aktivnosti koje su nešto manjeg opsega od onih u integriranim projektima. Doprinos unije, ovisno o troškovima i vrsti aktivnosti, kreće se od nekoliko stotina tisuća eura do nekoliko milijuna eura, a plaća se kao bespovratna potpora proračunu projekta. STREP projekti predstavljaju glavni instrument za podupiranje međunarodne suradnje, ali koriste se i u tematskim prioritetima, u aktivnostima koje podupiru politike EU-a i anticipiraju znanstvene i tehnološke potrebe, te u projektima *u s m j e r e n i m p r e m a i z g r a d n j i h a r m o n i č n i h o d n o s a* između znanosti i društva.

4. Specifični istraživački projekti za mala i srednja poduzeća (Specific Research Project for SMEs)

- FP6 ima dvije posebne vrste projekata za mala i srednja poduzeća. To su „Kooperativni istraživački projekti“ (*Cooperative research projects – CRAFT*), u kojima partneri iz malih i srednjih poduzeća angažiraju vanjske istraživače (istraživačke institute, sveučilišta itd.) da obave određena istraživanja za njih ili u suradnji s njima. Druga vrsta projekata su Kolektivni istraživački projekti (*Collective research projects*) u kojima industrijska udruženja angažiraju vanjske istraživače da provode istraživanja za veće zajednice malih i srednjih poduzeća, posebice u sektorima u kojima oni prevladavaju. Rezultati istraživanja ostaju u vlasništvu poduzeća.

5. Marie Curie aktivnosti za promicanje ljudskih resursa i mobilnosti (Marie Curie Actions)

- ove aktivnosti pružaju niz mogućnosti pojedinačnim istraživačima u različitim razdobljima karijere, kao i institucijama koje im postaju domaćini. Šesti okvirni program pridaje veliku pozornost mobilnosti, jer se ona smatra jednim od najučinkovitijih sredstava za daljnje osposobljavanje radnika i diseminaciju znanja, te za stvaranje međunarodnih istraživačkih timova i mreža u svrhu jačanja europske konkurentnosti i boljeg iskorištavanja rezultata istraživanja.

6. Koordinacijske aktivnosti (Coordination Actions, CA)

- višepartnerski projekti kojima je cilj podupirati umrežavanje i koordinaciju znanstvenoistraživačkih i inovacijskih aktivnosti. Mogu uključivati definiranje, organizaciju i upravljanje zajedničkim inicijativama ili aktivnostima, poput konferencija, sastanaka, studija, razmjene osoblja i diseminaciju dobrih praksi,

uspostavljanje zajedničkih informacijskih sustava ili ekspertnih sustava. U projektima sudjeluju istraživačke institucije, organizacije civilnog društva, kao i kreatori znanstvenoistraživačkih politika. Europska unija financira troškove koordinacije i mobilnosti, u obliku bespovratne potpore koja pokriva do 100% proračuna. Podrazumijeva se, međutim, da partneri raspolažu vlastitim sredstvima za financiranje samih istraživačkih aktivnosti koje koordiniraju.

7. Specifične potporne aktivnosti (Specific Support Actions, SSA)

- samostalni ili višepartnerski projekti, kojima se ne financira samo istraživanje, već je cilj aktivno pridonijeti provedbi Šestog okvirnog programa, a mogu se koristiti i kao potpora za pripremu budućih znanstvenoistraživačkih politika unije. U sklopu tematskih prioriteta, mogu se financirati konferencije, seminari, studije i analize, radne i ekspertne skupine i komunikacijske aktivnosti, posebice u svrhu diseminacije, prijenosa, eksploatacije i vrednovanja prijašnjih i sadašnjih rezultata Šestog okvirnog programa, napretka u stvaranju Europskog istraživačkog prostora, te pripreme budućih aktivnosti Europske unije na području istraživanja i razvoja.

8. Programi koje zajednički provodi nekoliko država članica - „Članak 169“ (Programmes implemented jointly by several Member States – „Article 169“)

- novi instrument poznat i pod nazivom „Članak 169“ (referenca na članak ugovora o EU kojim se uspostavljaju Okvirni program), s pomoću kojeg Komisija podupire uzajamno otvorenje i udruživanje nacionalnih znanstvenih programa zemalja članica. Ovaj instrument iziskuje suradnju na razini nacionalnih vlada, u svrhu integracije nacionalnih i regionalnih programa na određenim područjima prilikom njihova zajedničkog provođenja. Može se koristiti u svim područjima FP6. Doprinos unije je od nekoliko desetina milijuna eura nadalje.

Sastavljanje konzorcija

Znanstvena istraživanja u Okvirnim Programima odvijaju se unutar projekata strukturiranih na principu kolaboracije između više partnera koji međusobno dijele zadatke i odgovornosti. To znači da je pronalaženje pravih partnera i formiranje kolaboracije odnosno konzorcija jedno od ključnih zadataka u pripremljivoj fazi. Partneri trebaju biti komplementarni jedni prema drugima, ali isto tako moraju imati zajednički interes u rješavanju problematike u okviru znanstvenog istraživanja. Nadalje, konzorcij mora uspostaviti managersku strukturu i procedure ovisno o kompleksnosti projekta. To je jedan od važnijih kriterija u evaluaciji prijedloga. Prema FP6 pravilima svi članovi konzorcija sklapaju ugovor sa EC. Prije potpisivanja tzv. „EC Contract“ svi članovi konzorcija sklapaju Konzorcijski ugovor.

Kako naći partnera?

Najbolje je kada se partneri međusobno dobro poznaju i već su radili zajedno na projektima. Ipak to nije uvijek moguće postići, posebno kad projektne aktivnosti zahtijevaju posebne vještine i ekspertizu.

Postoji nekoliko mogućnosti za pronalaženje partnera:

- objavite svoj „profile“ na „CORDIS Partner Service“ stranicama u kojem ćete predstaviti sebe i oglasiti da tražite partnere;

- pretražite bazu postojećih „profile-s“ da provjerite da li netko traži partnera sa vašim kompetencijama, ili je spreman pridružiti se vašem projektu;
- pretražite bazu postojećih projekata iz koje se može saznati tko su većiskusni „igrači“;
- mogući izvor informacija o partnerima su i Nacionalne kontakt točke (MZOŠ) ovisno o temi vašeg projekta;

Prijedlog projekta

1) Program rada – Work Programme

Programi rada su detaljni planovi implementacije pojedinih FP6 programa. U programima rada specificirani su konkretni znanstveno-tehnički i socio-ekonomski ciljevi svakog tematskog prioriteta. Pružaju široku pozadinu tematske aktivnosti i detaljan tehnički sadržaj iste. Osim miljkaza planiranih poziva za podnošenje prijedloga (Calls for Proposals), u programima su naznačene vrste instrumenata (projekata) specifične za svaki pojedini poziv, zajedno sa kriterijima prema kojima će se prijedlozi evaluirati. Razumijevanje ciljeva programa rada ključno je za pripremu dobrog prijedloga projekta.

2) Poziv za podnošenje prijedloga projekata – Calls for Proposals

„Calls for Proposals“ su službeni pozivi istraživačima za podnošenje prijedloga projekata za posebna područja (tematske prioritete) Okvirnog Programa, do određenog datuma, najčešće tri mjeseca od datuma objave poziva.

Pozivi vrlo detaljno opisuju što se od prijedloga očekuje, a oni prijedlozi koji ne odgovore zahtjevima poziva biti će odbijeni.

Pozivi se objavljuju u Službenom Glasniku EU i odmah potom poziv i sva popratna (natječajna) dokumentacija može se naći na CORDIS-u. Uz opis tematskih područja, tema i ciljeva istraživanja, pozivi sadrže i slijedeće važne informacije:

- rok za predaju prijedloga,
- planirani budžet i raspodjelu prema području i/ili instrumentu,
- minimalni broj partnera,
- jednostupanjska ili dvostupanjska prijava prijedloga i evaluacijska procedura,
- nestandardni kriteriji evaluacije.

U pozivu možete pronaći područje istraživanja za koje ste zainteresirani poslati prijedlog.

Za dobivanje iscrpnijih informacija o znanstvenim ciljevima programa i očekivanim rezultatima obavezno je pročitati pripadajući program rada.

Predlažemo da se prouči kompletna dokumentacija da biste dobili pregled cjelokupne strategije određenog tematskog prioriteta.

3) Upute za predlagače – Guide for Proposers

Uz službeni poziv za podnošenje prijedloga, EC objavljuje i Upute za predlagače sa praktičnim savjetima za pripremu i prijavu prijedloga projekata. Postoje posebne Upute za svaki instrument u svakom pozivu. Upute se distribuiraju samo elektronskim putem i mogu se naći na CORDIS-ovim stranicama na kojima se objavljuju pozivi.

Upute sadrže slijedeće:

- struktura prijedloga (A – administrativni obrasci, B – preporuke za pisanje prijedloga);

- metode pripreme i prijave prijedloga (EPSS – Electronic Proposal Submission System, online & offline);
- financijski aspekti prijedloga („cost model“ = FC, FCF, AC; maksimalni iznos sufinanciranja projekta od strane EC);
- „pre-proposal check“ (za neke pozive, EC nudi mogućnost provjere „prikladnosti“ predloženih aktivnosti i konzorcija temeljem kratke skice projekta;
- pomoć u pripremi prijedloga (NCP – Nacional Contact Point, infodesk EC)